25/03/2025

Η έναρξη της Επανάστασης του 1821 στη Ρούμελη

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η Ρούμελη, δηλαδή η Στερεά Ελλάδα, αποτέλεσε ένα από τα κύριες περιοχές της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Η δραστηριότητα των «Φιλικών» προεπαναστατικά ήταν μεγάλη, όπως το ίδιο μεγάλες ήταν και οι διαφωνίες μεταξύ τους για το πότε θα μπορούσε να ξεκινήσει η επανάσταση.

«Η περιοχή της Ρούμελης είχε στρατηγική γεωγραφική θέση, υψίστης σημασίας για την Ελληνική Επανάσταση, αφού συνέδεε την Πελοπόννησο με τη Μακεδονία και την Ήπειρο και ήταν σημαντικό για τους Έλληνες να την ελέγχουν» σημειώνει μιλώντας το ΑΠΕ – ΜΠΕ η Σοφία Βακιρτζηδέλη που είναι Προϊσταμένη Τμημάτων Γενικών αρχείων του Κράτους στη Φθιώτιδα και την Εύβοια.

Οι πρώτες επαναστατικές κινήσεις στην περιοχή ξεκίνησαν σχεδόν ταυτόχρονα με την Πελοπόννησο, αν και υπήρχαν σημαντικές διαφορές στις στρατηγικές και τις συνθήκες που επικρατούσαν. Οι Ρουμελιώτες οπλαρχηγοί και αγωνιστές

διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο τόσο στην έναρξη όσο και στη διατήρηση της επανάστασης.

Όπως σημειώνει στο ΑΠΕ – ΜΠΕ η Σοφία Βακιρτζηδέλη, «η Ρούμελη βρισκόταν υπό τον έλεγχο των Οθωμανών, αλλά είχε μια μακρά παράδοση αντίστασης, κυρίως μέσω των κλεφτών και αρματολών, που συχνά έρχονταν σε σύγκρουση με την οθωμανική διοίκηση». Μάλιστα η ίδια σημειώνει ότι «τα αρματολίκια, όπως αυτό των Αγράφων, είχαν εξελιχθεί σε ημιαυτόνομες στρατιωτικές μονάδες, που διατηρούσαν την ελληνική παράδοση πολεμώντας τους Τούρκους»

Η Φιλική Εταιρεία είχε ήδη αναπτύξει ισχυρά δίκτυα στην περιοχή, με σημαντικά μέλη να προετοιμάζουν το έδαφος για την επανάσταση. Ανάμεσα σε αυτούς, ξεχώριζε ο Αθανάσιος Διάκος, ο Οδυσσέας Ανδρούτσος και ο Πανουργιάς, οι οποίοι είχαν στρατολογήσει πολλούς ντόπιους και προετοίμαζαν το έδαφος για τη γενική εξέγερση.

«Από την έναρξη του αγώνα μέχρι το τέλος του οι αγώνες και οι θυσίες των Ρουμελιωτών διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην απελευθέρωση της Ελλάδας» σημειώνει στο ΑΠΕ – ΜΠΕ η Σοφία Βακιρτζηδέλη.

Στις 24 Μαρτίου, ο Πανουργιάς και άλλοι οπλαρχηγοί ξεσήκωσαν την Άμφισσα (Σάλωνα), σηματοδοτώντας την έναρξη της επανάστασης στην περιοχή. Στις 27 Μαρτίου, η πόλη τέθηκε υπό τον έλεγχο των επαναστατών και οι Οθωμανοί της περιοχής άρχισαν να υποχωρούν στα φρούρια.

Η Ιερά Μονή του Οσίου Λουκά διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο κατά την Επανάσταση του 1821 στη Ρούμελη. Στις 27 Μαρτίου 1821, η Επανάσταση κηρύχθηκε επίσημα στη Μονή, παρουσία του Δεσπότη των Σαλώνων Ησαΐα, του Αθανασίου Διάκου και του εκπροσώπου της Φιλικής Εταιρείας, Αθανασίου Ζαρείφη. Στο Καθολικό της Μονής τελέστηκε δοξολογία, ευλογήθηκαν τα όπλα και κλήρος και λαός ενώθηκαν στον αγώνα για την πίστη και την πατρίδα.

Μετά την κήρυξη της Επανάστασης, ο Αθανάσιος Διάκος κατευθύνθηκε προς τη Λιβαδειά, ενώ ο Ησαΐας Σαλώνων μετέφερε το μήνυμα της Επανάστασης στην Άμφισσα, επεκτείνοντάς το στη Δωρίδα και τη Λοκρίδα. Οι μοναχοί της Μονής, μαζί με κατοίκους των γύρω χωριών, συνέλαβαν τον αστυνόμο του Διστόμου και τη συνοδεία του, ενισχύοντας έτσι τον αγώνα. Σύμφωνα με σωζόμενα έγγραφα, η Μονή προμήθευε με τρόφιμα και χρήματα τον αγώνα και υποστήριξε οπλαρχηγούς όπως ο Διάκος, ο Ανδρούτσος, ο Γκούρας, ο Κριεζώτης, ο Τζαβέλλας και ο Καραϊσκάκης.

«Η περιοχή της Ρούμελης είχε στρατηγική γεωγραφική θέση, υψίστης σημασίας

για την Ελληνική Επανάσταση, αφού συνέδεε την Πελοπόννησο με τη Μακεδονία και την Ήπειρο και ήταν σημαντικό για τους Έλληνες να την ελέγχουν. Λειτουργούσε ως στρατηγικός διάδρομος που ένωνε τη νότια με την Βόρεια Ελλάδα» όπως σημειώνει η κα Σοφία Βακιρτζηδέλη για να συμπληρώσει πως «οι ορεινοί της όγκοι αποτελούσαν φυσικά αναχώματα για τους αγωνιστές, οι οποίοι μπορούσαν να οργανώσουν την άμυνά τους πιο αποτελεσματικά. Επιπλέον, οι πολεμιστές της Ρούμελης έπαιξαν καθοριστικό ρόλο σε σημαντικές μάχες, όπως αυτή των Βασιλικών και αργότερα στην πολιορκία του Μεσολογγίου». «Οι κρίσιμες μάχες στην περιοχή της Ρούμελης – η Αλαμάνα, τα Βασιλικά, η Γραβιά, το Μεσολόγγι – αποτελούν μέχρι σήμερα σημεία αναφοράς του Αγώνα μαζί με τους ήρωες πρωταγωνιστές τους» τονίζει η κα Βακιρτζηδέλη

Παρά τις δυσκολίες και τις εσωτερικές διαμάχες, η επανάσταση στη Ρούμελη κατάφερε να εδραιώσει την ελληνική αντίσταση, συμβάλλοντας καθοριστικά στην τελική απελευθέρωση.

(Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ / Γιώργος Παλαμιώτης)